

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В НЕВИЗВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ.

(Передрук дозволений лише за поданням жерела. — Ред. "Р.Н.")

Вам сказати, окрім МИ СТОІМО НА ПО... а він бере Христа... як йому треба. Так вже 1800 років і ні...

ДЕНЬ 3 марта с. р. рішили українські політичні партії Австрії обходити як всенародне свято української державності. В кождім місті, в кождім селі Галичини й Буковини, де...

Холмська земля почита мученицьку кровю в часах, коли царат давив без ріжничий патрі, дарма, що ці краї етнографічно ніколи не були і не є польськими. Тенденційна урядова російська статистика з 1897 р. поділяє такі цифри що до населення цих двох країв: Повіт Біла має 59 процент українців, 14 проц. поляків, 27 проц. жидів; Константинополь — 72 проц. українців, 13 проц. поляків, 15 проц. жидів; Володава — 65 проц. українців, 17 проц. поляків, 12 проц. жидів, 14 проц. німців; Грубешів — 66 проц. українців, 24 проц. поляків, 10 проц. жидів; Томашів — 52 проц. українців, 37 проц. поляків, 11 проц. жидів.

Така мова урядової російської статистики. Берестейський мир одначе не поклав остаточного розмежування українсько-польської границі. Він намітив її головну лінію, зазначивши, що розмежування остаточне повинно бути переведене після етнографічного принципів за згодою обох сторін, що таким чином деякі суміжні села, в яких показала би...

Польський протест проти берестейського мира зааранжовано з особливим розгоном в Галичині і взагалі в Австрії. Те, що діяло ся 18 лютого у Львові і Кракові та по більших містах Галичини, де переважає польсько-жидівське населення заповідало революції поляків проти Австрії з одного боку і готовності до "суду" проти українців з другого. Страйкувала вся бюрократична машина від намісника Гуйна до возного львівського магістрату, на знак жалоби. В Кракові усунуто військову поліцію і замінено її "obywatelsko-ю". В ньому прийшло до повалення і грізних демонстрацій. А рівночасно демонстрації польських політичних представництв. Найострішша опозиція супроти правління в парламенті, складане всіма польськими ексцеленціями як Гломбінський і пр. австрійських ордерів, протести польських біскупів в палаті панів і т. п. Демонстрації ці звертались проти Австрії, але головною метою України. Вся польська преса заводнена була ординарними лайками на адресу української народної республіки, українців і їх політичних провідників. Закликувано в ній "lud" отверто до реваншу і до збройної готовності. Що відчувала польська еліта, розгальтована сею пресою супроти українців, можна вивести хочби з одного випадку, який мав місце в Станиславі. На п'яно Ст. Новаковську, жінку адвоката д-ра Михайла Новаковського напад на вулиці якийсь польський патріот та завдав їй удар нем в груди зі словами: Matka Polska eajko ukrajński legjonistko!

На сю польську мобілізацію в Галичині відповіли українці мобілізацією з свого боку. Дня 3-го марта мали вони обходати свято української державності, порухувати свої сили і дати до відома полякам, що грають вони з небезпечним огнем. Свято відбуло ся величаво і прийняло такий масовий, всенародний характер, який мали хіба політичні демонстрації українців за виборчою реформою до австрійського парламенту в 1905 р. Кожде місто, кожде село Галичини обходило се свято вічними походами, промовами. Се дібно закликувало українське море в східній Галичині. Захвилювало так, що, здавалось, в бурних хвилях української маси моментально залити були польські острови в східній Галичині а гук цих хвиль могли почути поляки і в Кракові, і в Варшаві і Познані. "Діло" більше як від місяця подає в кождім числі короткі справоздання з цих обходів свята української державності, і досі їх не скінчило подавати. Радість з приводу збудована української державності, протест проти послання поляків на Холмщину, Підляшя і східну Галичину, домагає утворення з українських земель в Австрії окремого державного організму — се мова усіх обходів свята, віч зборів, походів і їх резолюцій.

Ми не можемо давати тут хочби найкоротших справоздань з цих обходів, але подаючи за "Ділом" скількись учасників в маніфестаціях 3-го марта в тих місцевостях, про які вже подав справоздане орган української націоналдемократичної партії, даємо змогу читачеві самому судити про величавість і розмір маніфестацій. Вибераємо цифри тільки з 14 чисел, які є в наших руках.

Львів — на площі святоюрської зібрало ся поперх 60 тисяч народу, звідки рушив похід до ринку; коли коло походу було на ринку, то хвіст його — тисячній маси, був ще на площі Юра. Рухи — в похід взяло участь 10 тисяч народу. Перемишль — похід 20 тисяч народу. Сянік — 14 тисяч. Рава Руська — обхід і похід при участі 15.000 відвув ся мимо заборони старої. Стрий — 20 тисяч. Калуш — 30.000. Судова Вишня — 6.000. Ширець — 10.000. Комарно — 5.000. Коломия — 32.000. Турка н. С. — 20.000. Дрогобич — 40.000 на ринку провозаван С. Вітик). Городенка — 40.000. Холдорів — 20.000. Ярослав — кілька тисяч народу. Перегінсько — 10.000. Чортків — 30.000. Мостиска — 12.000. Лежайск — "Народний Діло" де відбуло ся віче, був битком заповнений. Річниця — 2.000. Терембала — 14.000. Станиславів — поперх 40.000. Лука, самб. пов. — 15.000. Рогатин — 23.000. Миколаїв н. Дн. — 8.000. Золочів — понад 20.000. Дунаїв — 5.000. Обертин — 10.000. Лютовиска — 8.000. Озірна мимо заборони старої — кілька тисяч. Добромилів — 25.000.

Така була сила маніфестуючих своєю радістю і волю українських народніх мас.

Поданоши широке справоздане з маніфестації львівської "Діло" помістило передовицю п. з. "Осторога", з якої вважаємо відповідним навести кілька уступів. Звертаючись на адресу поляків воно пише:

"Пануюча всевладно над українською частию Галичини верства польської бюрократії, ділчів і ксьондзів та й взагалі з її ітнованем острівці польських колоністів по містках і місточках — одержали вчера від господаря сеї землі, українського народу, рівно поважну як і рішучу острогоу:

Не перетягайте струни! Не думайте, що захоплюючи з ласки австрійської політики і з помічу австрійських багнетів владу над українською Галичиною, ви можете довільно, по своїй уподобі розпоряджати сею країною і її людністю!

Не забувайте, що ваша владя не на вашій дійсній силі полягає а на концесії держави не—вашої! Затягте собі, що в часах народопратьства, демократії рішачо про національне обличчя і національно-політичну приналежність країни не колоній бюрократів і не острівці колоністів, а пануючий загаль людности, і то людности селянської, тої основи кожного народу!

Витолкуйте собі вікні вже раз у вашім власнім інтересі, що в ХХ ст. замало є вималювати всі вікні по урядях у мові своєї, замало є опирати ся на волючій до неба о німсту виборчій ординації, і замало є заперти місцевій людности доступ до урядя і школи, — щобі країну зробити своєю раз на все!

Острогоу таку, острогоу поки що мирну дав учора український загаль людности Східної Галичини розпаношеним польським меншцтвом, котрим в головах звернуло ся від тої вселивности, якої вони доси заживали в нашій країні — з ласки відносної політики.

Остерігаємо поляків перед правно державними скасками, які вони ладять ся в Австрії проголосити (натяк на скаски на поляків конвенту до Кракова на день 18 марта, який австрійській власті заборонили. — В. Л.). Остерігаємо змино і супокійно, що проб здійснювана таких замислів на нашій землі не стерпимо і що відповідь на такі проби буде масовий виступ українського селянства, робітництва і цілого українського загалу — інакцій ніж той, який в вірцевім ладі і супокію розвиває ся вчора по вулицях Львова і всіх інших східно галицьких міст.

Почавши від 9-го лютого кличем польської політики було: "Збирати сили і чекати на знак!" Після відбуття українських маніфестацій в честь української державності в дні 3-го марта, наступає у них повільний тактичний зворот. Видно, що польські політики оцінили положене так, що на дане знаку не прийшов час. І тому проголосили на цілій лінії до відвороту.

Але дубод помилкою, що вони успокоять ся. На плебісцит, запропонований українським правительством полякам, щоб у спірних околицях Холмщини перевести плебісцит, вони не годять ся і не хотять взагалі про ніякий плебісцит чути. Іх домагане — границя польської держави по Бут з включенням до неї усієї Галичини. Австрія далі фаворитує поляків, яких з усею силою підпомагають Мадяри. В Холмщині" далі панують і тероризують населене українське польської власті. В Галичині курс не змінив ся.

Найближчий час мусить принести розв'язане всіх тих хвилюючих питань.

В. Левинський.

*) В однім із останніх чисел приносить "Діло" вістку, що комсарем (намістником) Холмщини і Підляшя займунева У. країнська Центр. Рада п. Ол. Скоропис-Ріолтховської.

ВІДПОВІДЬ НЕВИДОМОМУ "СУСІДОВИ".

В 10-ім ч. "Укр. Гол." якийсь добродій "Сусід" вихопив ся як Пилип з конопель і спиле як з мішка.

Каже він так: — "Сей фармер, що пише в "Р. Н.", то мій близький сусід і мій знаний як найліпше. Ми навіть оба разом приїхали до Канади. Ми нераз сперечали ся і я майже щодня чую те саме, що він пописав в "Р. Н.", а навіть багато більше".

Сей добродій мильня ся, бо він не знає мене, ані я його, і до Канади ми разом не їхали. До Канади я приїхав сам з своєю родиною і ніхто чужий зі мною не їхав, а до Вінніпегу я приїхав 1-го марта 1900 року; а коли приїхав "мій сусід", то я не знаю, як також не знаю, що він за оден.

Не знаю кого має на думі сей "Сусід" фармер, але що я писав допис до "Р. Н." п. з. "Голос Фармера", то я чую ся приневиненом відповісти "Сусідові" на його "заклики". Він ("Сусід") каже, що я не читаю нічого більше, лише "Р. Н.", і що я висміяваю все, що є українське, що в мене в хаті нема інших образів, лише Маркс і його подібні, як Троцький і Ленін, а образ Швеченка я "не повисив би" за ніщо.

На повисші заклин не відпо відавим нічого, бо се не проти мене, але мушу відповісти, бо се проти моєї долі. А тепер слухай "Сусіде"! Я нередлачую і читаю отсі учор, за списки: "Р. Народ", "К. Ф.", "У. Г.", "Гайдамаки", "Ранок" і "Кадино". В мене є бібліотека, котра складає ся з ріжнородних творів, яких є всіх поперх 200 томів. А образи в мене є такі: образ Ісуса Христа, портрет Івана Франка, портрет Т. Шевченка, портрет М. Сичинського, а навіть маю образок св. Микола, а решта образи з природи. А як не вірши, "Сусіде", то прийди та подиви ся.

рїя осудити їх сама. А також "Р. Народови" не можна брати сего за "грїх", що стояв по сто роїні большевиків, бо большевики се є сама робітничя класа, а "Р. Н." видає ся також для робітничої класи.

Що иншого вже "У. Г." "У. Г." хоче вдавати аристократа, а гроші хоче тягнути з робочих людей, і тому вмовляє в фармерів, що фармері також пани. І те слово "пан", вже подекуди приймає ся і росте, а навіть поза очі кажуть, наприклад, так: "Пан Св. казали", "пан Ф. були в Сакатуні, і т. д. А деякі фармери так вже гонорують ся тим, що вони через "пан", що про соціалістів виражають ся з гордою.

Але ви, тов. фармері, пролуїть свої очі і подивіть ся добре, які ми пани. Нас капіталісти так обмотали, як навуку мушу, що ви крім "національності" і релігії, не хочете і не можете нічого більше бачити. Ви чваните ся тим, що ви маєте фарму або й більше і ви вже пани? Але будьте так добрі і подивіть ся на перед, що чекає ваших дітей? Чи наші діти або може аж онуки не зйдуть з того нальства на простих робітників? Ви сего не бачите? Ви чваните ся, що ви пани, а наші "патріоти" з "У. Г." замість показати вам дорогу до правди, до визволеня ся з неволі, друкують недільні проповіді і заголюють вас, як дитину обаріком.

В попередній статі я сказав, що фармері шанують свою національність більше, як пани від "У. Г." Я сказав святу правду. Хоч не всі але багато є таких фармерів, що нац. свята тоші шанують; а щоб не бути голословним, то наведу хоч пару примірів.

Пічну від Різдва Христового. На св. вечер стелять "діда" на долаїці, ставлять сніп в кутку, варять пироги і "кутїю" (пше нищо) батько набаєрає в ложку "кутї" і кидає в стелю. (Хоч сам не знає на що) приводить худобу до хати і приймає, як я кого гостя, на "богородицю" палять "діда" у вортах і скачуть через огонь. На другі свята, то є на "богоявленіє" бере газда миску з пирогами і йде докоола хати три рази і за кожним разом приходить до двей рї і стукає, а жінка має все питати: "То хто? — а чоловік відповідає: "Сам Господь Бог з макітрою" Та я не буду висловлювати тих всіх "націон. свята", але згадаю тільки пару на докз, що воно так є і що пани з "У. Г." тих святащів не шанують. А може? — хто їх знає?!... Отже "У. Г." зацапаносить і ці цілі і нац. святащів і розвивати "нац. святащів", а попри те ще й "недільні проповіді" писати, бо то одне з другим іде в парі.

На закінчене скажу, що кожний фармер повинен інтересувати ся соціалістичною наукою, до переплачувати і читати соц. часописи і книжки, а тоді він сам пізнає, де правда. Нехай живе соціалістична ідея!

Фармер.

ГОЛОС ДРУГОГО ФАРМЕРА.

"Укр. Голос" таки хоче переконати цілий укр. загаль своїм "Бесідами під Неділю" про конечність релігії, віри в те, що бог є і мусить бути, бо інакше "Укр. Г." не було б про що і за що писати. Самими соціалістами, бачите, він вже не зволовляєсь.

Смішні твої люде, Господи, вони більше інтересують ся і знають про твої діла, чим про діла свої і людеї. "Укр. Голос" на поперте своїх "проповідій" наводять уривки славних філософів, людських мислителів, котрі старались віднайти "Що таке жите"? Нічого злого в тім, що "У. Г." друкує уривками думки філософів, мислителів; але добре було би ти "У. Г." передрукував цілі твори цих людей. Ми фармері також цікаві і хочемо доц знати як філософи розскажуть про жите. Чи вони також мріють про таке жите, щоб не робити тільки лінохувати, а бог шот гофове давав? А в нас філософія инша на жите. О-

ФІЛТ.

До сего часу українському народови все було чуже. Соціалізм — жидівський, католицизм — накінений Римом, православіє — російського царя, пресвітеріанізм і инші протестантські секти — англійські, і т. д. Ну, таже бо вся біблія не наша. Всі пророки: Давид, Іосиф, Ісаїя і инші, патріарх Авраам, царі Давид і Соломон, Ісус, апостоли, Йоани з откровеннями і всі і вса не були Українцями. Щоб усунути раз на завісді ті всі "тролі" і заклинати про чуже, "наші" народ-овці з "У. Г." і "К. Ф." — діда, найбільше над тим "працюють". Від якогось часу дід "К. Ф." прашає над організацією укр. нар. церкви з "своїми" епископами і "святцєніками". "Укр. Гол." прашає "наші" епископи і "святцєніки" і містить нових свовидів і пророків Давидів, котрі так гарно предскажуть будучину укр. народа з червоними штанями, чересами, смушевими шапками на завісах, жула намі і т. д. А стрій дівчат так гарно і схарактеризовані в "У. Г.", що складає "У. Г." аж охнув, бідачинею, і каже, коли він вже дочекає таке бачити. "Сму, здаєсь, вже "пролісь" ділчата з блоками від Ігона і гамою та пудром. Заждемо се троха так появлять ся в "Укр. Гол." оголошене нових "своїх" Авраамів, Мойсейів, Давидів, Соломонів, а далше: месіів, (а)постолів, мироносців, Магдалин, Пилатів, Юдіів, Йоаниів з откровеннями, гаверненних Савлів. Тоді "К. Ф." і "У. Г." зберуть той весь матеріал і в спільні вяддуть укр. нар. біблію або святє писмо для укр. нар. церкви. А "свої" є пискомі і святцєніками будуть тлумачити і проповідувати свому народови в своїй церкві своє святє писмо. Потім заведуть інквізицію для всіх тих, котрі не будуть слухати "своїх" народних, духовних осіб. На слухачів, вечірних і всяких молодих по церквах, будуть спінвати ріжні драматичні товариства. Тоді українська слава піднесе ся так високо, що други народи будуть мати на що дивити ся.

Колі з таких бурь, як в Сакатуні, будуть виходити народні епископи, святцєніки, свовиди, пророки, патріархи, месії, апостоли, пилати, Юди, Савли, откровенні, як щось подібного вже починає появляти, то український народ має чим гордитись і радіти і він повинен підирати такі бурси з всіх сил, бо в них їх будучність і слава і добробут України.

"Укр. Гол." став сабокою "К. Р.", котра гавкає і боронить чужого майна і хоч господар часом обібе ломакою сабої бочки, то вона все таки скавулить і лиже пята господаря.

Ая, ая, братку! Твердо стоть і буде стотати, бо его засади не такі, як ваші, мов фармерський вітрак до помованья води, що обертає ся разом з вітром.

Чому ви позамікали очі на те все, що тепер німецькі і австрійські "приятелі" виробляють уа Україні?

Чи се не є ознакою, що вас серце більше болить за тими "приятелями", як за українським народом, що гине з голоду, а німецькі і австрійські "спасителі" вивозять хліб з України?

Він вцепилсь большевиків, як пняний плота і давай кричати, щоб відвернути очі укр. робітників і фармерів (розуміється ся не Німці) від тих "порядків", які Вілхем і Австрія заводять на Україні.

Кажуть "свої" (розумієсь біз несмени) йти за кличем: "свій до свого".

Чи не сказали б "свої", яка є ріжниця між тим, як жите "свій" з своїх, а як жите чужий? І як "свій" при помочи своїх ста не багатим, то що тоді буде?

Дніпроенко.

ДО ВИДОМА ЧЛЕНАМ ТОВАРИСТВА В ТРАНСКОНА.

Отсим подаєсь до відомого всім членом Товариства Провсвітї ім. Т. Шевченка в Трансконна, Ман., що надзвичайний мітїнг згаданого товариства відбуде ся в неділю, дня 19 мая с. р., о год. 3 по полудня в галі товариства. Просить ся всіх членів обовязково явити ся на той мітїнг, бо є до погодженя богато важних справ і має ся вибрати нового бібліотекара і одного контролера. Буде ся приймати також нових членів, тому вступ дозволений і для не-членів.

А. Кралька, секр.

ТОВАРИШІ! ПОМАГАЙТЕ "РОБ. НАРОДОВИ"

Дніпроенко.

Число 40. Число 40. Вам сказати, окрім МИ СТОІМО НА ПО... а він бере Христа... як йому треба. Так вже 1800 років і ні... ОРИЧНИЙ, Т. Є. ПЕНГЕЛЕ як на ЛІТЕРАТИХ часів, — а ключа шукають в самій нашо до науки "не правдано і не раз, — та ось, а во вторих людя й починали працю естанти рока з 40 — го зробилю Голяндю, ку, С. Ам. Штати, — ти, ніж в Византії і т. ч. Л. Т-го навіть осі взагалі ДО ЕВОНЕ ЗВИКЛИ, А ПРОЩІ ЗВІСІМ НЕ ЗНАЮНАЯ КРІТІКА" Л. Т-го, нити школи (гімназі), печати. До того єсть ратально треба пере: це заміна реформа: дала пройти в свій діляція, а нам перше у діляція ж. ЯК ПЕРЕКЛІПШЕ ВІЗЬМУТЬ СЯ роб хоч соціалістична аїнська, менше казе НЕМА РАДІКАЛЬРО ІСТОРІЮ РЕЛІГІВА" (Op. cit., стр. 132) гдядів покійній наш, Мих. Драгоманов, Ми ж подаємо усе те, що громади на емігра ради самої Права, і поклонились навіть коли супроти сказав "Укр. Голосу" — а чка. Мих. Драгоманов сприйміно треба буде окром усіх карбованк унішерських, де редведів танцювати, а кола Левинський. нас своїми листами на. Я софі уявляю той оини,находять ся в сервів і був жовніром. Оуба дитячою забавством лівілізованні то ямав нагоду бути приятелів і ворогів". роводжав: "Я належу і в думавим, що ше діла моего віку, 37 літ, ні не були влучною ділівних армії — а чка. Так само як і вас, а самого початку; та під дукчим соншем діля наших обезбачив, так, що многі з куть того всего пере: ав, щоби хоч одно з А нині я радий і шає ся дівчатками; бо, ко мусівби колїсь про: вому лише, що те очі". Ми тепер по: другим. "Розмовля: в його компаніі не: загальним чим в мо: ранах і зєдіна дісі: в, котрі мусїли дума: несубординані. Так ак трактують тих енше зломане дісі: м до дерев і до те: вітчино; сторожа над Реном." (де). Радять Н. Карчу і во: газету "Укр. Голос" те добро, якого оні: ь. Довбуш. РОСТІ "ПРОТИ" СТРИЛІСТІВ. ТОН, 8 мая. — Се: законопроект, про: Робітників (W.W.), на підста: нени тої організації і переступства під: ставлені поза всі: "РОБ. НАРОД"